

**JANNE
PUHAKKA**

RISTO PAKARINEN

**ULOS
KOPISTA**

JOHNNY
Kniga

JANNE PUHAKKA
RISTO PAKARINEN

ULOS KOPISTA

JOHNNY
Kniga
HELSINKI

© Janne Puhakka, Risto Pakarinen ja Johnny Kniga 2022

Johnny Kniga
An imprint of Werner Söderström Ltd
ISBN: 978-951-0-46778-7
Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

PROLOGI Janne, Kanada 7

LUKU 1 **Janne** 17

LUKU 2 **Perhe** 43

LUKU 3 **Rolf** 71

LUKU 4 **Pelikaverit** 85

LUKU 5 **Agentit** 103

LUKU 6 **Jannen valmentajat** 115

LUKU 7 **Kulttuuri huipulla** 127

LUKU 8 **Naisleijonat** 149

LUKU 9 **Maailmalta** 162

LUKU 10 **Asiantuntijat** 180

EPILOGI Janne 199

PROLOGI

JANNE, KANADA

Swoooooowsh!

Sähköposti oli matkalla ja tietokonekin puhalsi ilmat ulos. Olin kirjoittanut sähköpostista monta eri versiota, poistanut ne, aloittanut alusta, lisännyt lauseita, ja lisännyt ja vaihtanut vastaanottajia. Kun viesti viimein oli matkalla, ennen kuin yksikään vastaanottajista oli avannut, saati sitten lukenut sitä, kaikki oli muuttunut, vaikka mikään ei ollut muuttunut.

Olin edelleen sama Janne samassa Suomen mittapuun mukaan keskikokoisessa kaupungissa rakentamassa ammatillisjäähkiekkoilijan uraa ja jahtaamassa NHL-unelmaani, joka oli vielä aivan mahdollinen. Ensimmäinen kauteni Kanadassa meni hyvin. Olin joukkueeni viidenneksi paras pistemies ja kolmanneksi paras maalintekijä, mikä oli siinänsä yllättävää, koska en ollut aikaisemmin ollut puhdas maalintekijä.

Peli kulki. Ennen toisen kauden alkua, elämässäni tapahtui jotain jääkiekko suurempaa.

ULOS KOPISTA

Tapasin ihmisen, jonka kanssa halusin seurustella.

Tapasin Rolfin.

Kanadan ranskankielisessä Quebecin provinssissa sijaitsevassa Chicoutimissa on marraskuussa pimeää puoli kymmeneltä illalla. Istuin isäntäperheen talon kellarihuoneessa ja luin sähköpostin vielä kerran läpi.

Kirjoitin viestin englanniksi, koska kahdesta vastaanottajasta toinen, Todd Diamond, oli agenttini Pohjois-Amerikassa. Toinen, suomalainen Jon Wärn, oli Toddia melkein puolet nuorempi ja minulle läheisempi, mutta koska Todd oli pääagentti, viestin sisältö kosketti häntäkin.

Jätin kolmannen agenttini, Ilkka Larvan, pois viestiketjusta, siitä yksinkertaisesta syystä, että en uskaltanut laittaa meiliä hänelle. "Ile" oli minulle hieman vaikeammin lähestyttävä kuin Todd ja varsinkin Jon, joka auttaa Ilkkaa Suomessa ja on ollut paljon tekemisissä nuorten pelaajien kanssa.

Meilin aihe oli huoleton "Hello!", joka ei varmasti antanut Toddille ja Jonille mitään varoitusta siitä, mitä varsinaisessa sähköpostissa sanoin. Eikä osviittaa antanut ensimmäinen virkekään, vaikka se ei yhtä huoleton ollutkaan kuin tervehdykseni otsikkorivillä.

From: janne puhakka

To: Todd J. Diamond, Jon Wärn

Sent: Sunday, November 2, 2014 3:37 AM

Subject: Hello !

JANNE, KANADA

Kuten kaikki tiedämme, kausi olisi voinut alkaa paremmin sekä minulla itselläni että joukkueella. Mutta ennen kuin palaan jääkiekkoon, haluan kertoa teille eräästä toisesta asiasta. Toivon, että tämä jää meidän välillemme.

Jos agenttini eivät olleet aavistaneet mitään, luottamuksellisuuden toive varmasti sai heidät heristämään korviaan tai nojautumaan eteenpäin tietokoneidensa ääressä.

Haluan kuitenkin ehdottomasti, että te olette tietoisia tällaisista asioista, koska toivon, että teillä on kaikki avaimet auttaa minua pelaajana.

Niin, niin, aivan, aivan... asiaan!

Se, mitä haluan kertoa teille tässä meilissä on, että olen viime kesän aikana viimeinkin hyväksynyt itseni sellaisena kuin olen. Olen hyväksynyt olevani homo. Asiasta tietää vain perheeni ja nyt te.

Siinä se on. Yläkerrassa kolisteleva isäntäperheeni pariskunta ei tiedä, joukkuekaverini eivät tiedä, vastustajat eivät tiedä, entiset pelikaverini eivät tiedä. Isä, äiti ja siskot tietävät. Isä, äiti ja siskot ymmärtävät. Olen valmis ottamaan seuraavan askeleen, mutta olen kuitenkin vain 19-vuotias jääkiekkoilija maailmassa, jossa ei ole jääkiekkoilevia homoja. Tai homoseksuaaleja jääkiekkoilijoita.

Ainakaan julkisuudessa.

ULOS KOPISTA

Periaatteessa se ei ole ongelma, mutta jääkiekkoilija minussa on usein hieman hukassa, kun erilaiset kysymykset pyörivät päässäni. (Voinko jatkaa uraani, hyväksyvätkö ihmiset (mukaan lukien te) minut ja niin edelleen). Varsinkin täällä Chicoutimissa elämä on aika usein monotonista ja rajoitettua sen jälkeen, kun palasin nuorten maajoukkue-turnauksesta Lake Placidista ja siksi minulla on ollut entistä enemmän aikaa ajatella asioita.

Ja miettiä, mitä tehdä. Yhtenä päivänä ajatus paluusta Suomeen tuntui ihan hyvältä idealta, mutta useimmiten ei. Olin niin innokkaasti halunnut pelaamaan Kanadan juniorisarjaan, enkä halunnut siitä luopua, mutta samaan aikaan oli vaikea keskittyä pelaamiseen, kun ihminen kenen kanssa olisin halunnut olla, oli maapallon toisella puolella.

Elämän tylsyys ja pienet ongelmat seuran kanssa (viisumi, pankki, varusteet) ovat saattaneet minut tähän pisteeseen, jossa oikeasti tunnen tarvetta keskustella jonkun kanssa.

Jonkun muun kuin itseni kanssa. Olin pyöritellyt asioita päässäni pitkään, etsinyt ratkaisuja, päättänyt yrittää enemmän. Olin ollut ensimmäisenkin kauden aikana yksinäinen ja viettänyt paljon aikaa netissä, mutta se korostui toisen kauden aikana, kun olin yksin ja olisin halunnut olla muualla.

JANNE, KANADA

En tiedä, onko tällä asialla jotain tekemistä heikkojen peliesitysteni kanssa, mutta totta kai se on minullekin uusi asia ja saattaa jarruttaa kehitystäni. Minulla ei ole täällä ketään keskustelukumppania, joten elän omassa kuplassani, yritän olla positiivinen ja tehdä jäällä parhaani, mutta juuri nyt tuntuu, että isken vain päätäni seinään.

Ehkä agentti ehdottaisi keskustelua joukkueen valmentajan kanssa? Varmasti hänkin ihmetteli, miksi peli ei kulje, edellisellä kaudella tein 19 maalia ja olin seuran historian jaetulla kakkossijalla rankkarimaaleissa. Hän kysyi monta kertaa, mikä mieltäni painaa, mutta en vain osannut tai uskaltanut kertoa mitään.

Kausi oli ollut raskas alusta saakka. En tehnyt kolmessa harjoitusottelussa yhtään tehopistettä. Tein alkukauden 17:ssä ensimmäisessä ottelussa kaksi maalia ja neljä tehopistettä. Paineet alkoivat kasautua.

Eilen kerroin Jonille, että haluaisin vaihtaa maisemaa, koska se antaisi minulle jotain muuta ajateltavaa. En tiedä, onko se mikään ratkaisu ja tiedän, että en voi juosta karkuun tätä "ongelmaa" muuttamalla uuteen kaupunkiin tai maahan. Jääkiekko on kuitenkin samaa. Oma tilanteeni pelaajana ei vain ole eduksi minulle eikä joukkueelle.

Yhteydenotto agentteihin oli eräs keino, yksi kivistä, jotka halusin kääntää vastauksia ja ratkaisua etsiessäni ja ehkä jopa itseltäni salaa toivoin, että agentti ratkaisisi asian

ULOS KOPISTA

puolestani, vaikkapa ehdottamalla paluuta Suomeen, tai järjestämällä pelaajakaupat. Olisin varmasti ollut halukas pohtimaan sitä ja olin jo valmistellut isäntäperhettäni siihen mahdollisuuteen, että saatan lähteä. En missään nimessä halunnut, että pelaajakauppa ja minun muuttoni olisi tullut heille yllätyksenä. Halusin myös tähdentää heille, että syy muuttohalukkuuteeni ei liittynyt heihin, vaan omiin peliesityksiini.

Suhteeni heihin oli erittäin lämmin ja läheinen, ja halusin olla heidän suhteensa avoin.

Toki tiettyyn rajaan saakka.

Päätin, että olen tästä asiasta avoin teidän suuntaanne ja odotan mielenkiinnolla ajatuksianne kaikesta. – Janne Puhakka

”Janne Puhakka”. Ei Janne. Ei Puhis. Janne Puhakka. Menin nukkumaan ja jäin odottamaan vastausta. Ja kyllä se jännitti, mutta vielä enemmän jännitti, kun näin seuraavana aamuna, että viestiin oli vastattu.

Vastaus tuli ehkä yllättäen agenttitoimiston Ilkalta, eli juuri siltä henkilöltä, jolle en ollut meiliä osoittanut. Oli selvää, että Jon ja Ilkka olivat asiasta puhuneet ja päättäneet, että on parasta, että Ilkka siihen vastaa.

JANNE, KANADA

Date: Mon, 3 Nov 2014 08:59

From: "Ilkka Larva"

To: "janne puhakka"

Moro:

Hyvä että kerroit. Maisemanvaihdos tekisi varmasti hyvää. Toinen asia on se, että pitäis funtsia pidemmän tähtäimen plääni mikä on sun policy asian suhteen.

Itse olen periaatteessa julkisia kaapista astumisia vastaan, koska se ei ole mielestäni automaattisesti julkinen asia. Jokaisella on oikeus olla ihan mitä haluaa eikä asia kuulu muille. En minäkään kailota heterouuttani julkisesti niin miksi toisinpäin pitäisi?

Et ole ainoa kiekkomaailmassa ja olen itse pelännyt sitä että joku tekee jotain hölmöä kun ei osaa käsitellä asiaa itsensä kanssa.

Soittele/meilaile jos haluat puida keisiä.

Jortsu ottaa 5 pelaajaa WJC training campille, sun pitäis olla tikissä kuukauden kuluttua jos haluat kisoihin.

i

Se ei ollut ihan unelmieni vastaus, mutta ei myöskään painajaisuneni. Pahinta olisi ollut, jos Ilkka olisi vastannut, että pelaajan ja agenttien intressit menevät pahasti ristiin

ULOS KOPISTA

ja, että on parasta, että emme enää tee yhteistyötä. Tosin, siihen en ikinä uskonut.

Ehkä vielä pahempaa olisi ollut se, että he eivät olisi vastanneet viestiini lainkaan. Ilen vastaus oli neutraali ja ehkä sellaista olin myös odottanut, vaikka salaa toivoin, että he olisivat todenneet, että on parasta hoitaa minut uuteen joukkueeseen, eniten kaipasin tukea ja apua juuri jääkiekkopuolelle.

Vastasin Ilkan viestiin samana päivänä. Jännitys oli, jos ei kadonnut kokonaan, niin ainakin pienentynt.

From: "janne puhakka"

To: "Ilkka Larva"

Sent: ma, marrask. 3, 2014 at 19:51

Subject: Moro!

Oon samalla linjalla siitä, että ei siitä tarvitse kailottaa. En oo soittamassa Ilta-Sanomiin ihan heti, ha ha. Mut vanhempana toivon et voin auttaa pelaajia, jotka käy samaa rumbaa läpi. Siksi halusin kans nostaa asian teidän kanssa esille ettei tule tehtyä mitään hölmöä. Asiat ei parane jos niistä ei voi puhuu ja nyt jälkeenpäin on tosi hyvä fiilis et avauduin.

*Kisojen suhteen hyvä homma, että tässä on vielä yli kuu-
kausi aikaa kääntää kurssi!*

JANNE, KANADA

Sähköpostiviestin vaihdon jälkeen tein marraskuun kymmenessä ottelussa kuusi maalia ja yhdeksän tehopistettä ja joulukuun kahdeksassa ottelussa kolme maalia ja kahdeksan tehopistettä.

Alle 20-vuotiaiden maajoukkueen valmentaja Hannu "Jortsu" Jortikka ei valinnut minua Montrealissa ja Torontossa pelattuihin nuorten MM-kisoihin. Pelaajakauppaa ei koskaan tullut ja pelasin kauden loppuun Chicoutimissa.

LUKU 1

JANNE

Olin ihan tavallinen lapsi, joka liikkui ja pelasi koko ajan. Jääkiekkouranikin lähti liikkeelle ihan samalla tavalla kuin satojen suomalaisten urheilijoiden ura joka vuosi. Paikalliset jalkapallo- ja jääkiekkoseurat olivat jakaneet esitteitä esikoulussani ja minä sanoin kotona, että haluan mennä sekä EKS:n jääkiekkokouluun että FC Kasiysin jalkapallokouluun.

Isälläni on tästä tosin eri muistikuva. Hänen mukaansa juuri hän oli vienyt minut jääkiekkokouluun, mutta itse olen varma, että se lähti niistä esitteistä. Muistan myös, että pari tarhakaveriakin lähti myös jalkapallokouluun.

Siitä se sitten lähti.

Pelasin jääkiekkoa EKS:ssä ja jo parin vuoden jälkeen, kun olin E-junioreissa, minut ja pari muuta lupaavaa 1995 syntynyttä poikaa nostettiin vuotta vanhempien ryhmään. Kai seurassa ajateltiin, että se oli minun kehitykseni kannalta hyvä siirto. Pelasin ysinelosten kanssa D-junioreissa ja siirryin siitä Espoon Bluesin C-junioreihin.

ULOS KOPISTA

Juuri C-juniorikausi on tärkeä siksi, että silloin valitaan aluejoukkueet, joista puolestaan valitaan ensimmäinen poikien maajoukkueryhmä. Sinä keväänä sain ensimmäisen maajoukkuekutsuni ja aloin ajatella olevani ammattilainen, vaikka en tietysti ollutkaan. Arki pyöri täydellisesti jääkiekon ympärillä, ja niihin aikoihin lätkäura alkoi ensimmäistä kertaa tuntua mahdolliselta, oikealta uralta.

Ja niihin samoihin aikoihin alkoi tuntua, että alan olla jo aikuinen, vaikka olin vasta 15.

Olin tyytyväinen kulkiessani Bluesin junioripolkua, eikä tietenkään ollut mitään syytäkään harkita siirtoa muualle, kun 2011 olin voittamassa SM-kultaa sekä C-junioreissa että B-junioreissa, missä mukana oli jo kaksi vuotta vanhempia pelaajia.

Sen kauden jälkeen koin urani ensimmäisen pettymyksen, kun osa meistä ysvitosisista nostettiin suoraan A-junioreihin, mutta minulle sanottiin, että jäisin B-junioreihin vielä seuraavaksikin kaudeksi. Eikä siinä vaiheessa paljon lohduttanut, että minusta tehtiin kapteeni ja sanottiin, että saan pelata paljon, koska omasta mielestäni olisin pärjännyt A-junioreissakin.

Kausi meni kuitenkin hyvin¹ ja pidin paikkani edelleen poikien maajoukkueringsä, joten näin jälkepäin ajateltuna oman kehitykseni kannalta oli varmasti oikea ratkaisu pelata vielä vuosi B-junioreissa ja vasta sitten ottaa

1 Janne voitti B-junioreiden pudotuspelien pistepörssin ja oli tähdistöken-tällisen keskushyökkääjä, kun Blues voitti SM-hopeaa.

JANNE

seuraava askel, vaikka olikin hivenen vaikeaa seurata vierestä, kun muita nostettiin ylös.

Nuorella on aina kiire ja kova halu eteenpäin, ja B-junioireihin jääminen tuntui takaiskulta. Askeleelta taaksepäin, vaikka joukkue ei missään nimessä huono ollutkaan. Samassa joukkueessa oli esimerkiksi Antti Suomela², joka on nyt yksi harvoista NHL:ssäkin pelanneista Bluesin kasvateista.

Onnekseni B-junioireissa oli hyvä valmentaja, Saku Martikainen, joka on nykyisin miesten liigavalmentaja. Bluesin valmennuspäällikkö Mika Marttila oli myös ikäluokkani maajoukkueen valmentaja, joten minulla kävi hyvä tuuri, että olin myös maajoukkuevalmentajan silmien alla jatkuvasti.

Seuraavalla kaudella pelasinkin sitten A-junioireissa ja voitimme Bluesissa SM-hopeaa ja maajoukkueen kanssa alle 18-vuotiaiden MM-pronsia. En ollut maajoukkueessa missään suuressa roolissa, mutta juuri alle 18-vuotiaiden MM-turnaus on jatkoa ajatellen tärkeä ja kun pelasin sielläkin hyvin, niin alkoi tuntua siltä, että jääkiekosta saattaa kuin saattaakin tulla ammattini.

Kirjan kannalta on kuitenkin oleellisempaa, että juuri niihin aikoihin, B- ja A-junioireissa, minusta alkoi tuntua, että en ollut ihan samanlainen kuin suurin osa joukkuekavereistani. Olin vähän erilainen.

”Erilainen.” Mitä se sitten tarkoittaakin.

2 Jannea vuotta vanhempi Antti Suomela teki 2018 NHL-sopimuksen San Jose Sharksin kanssa.

USKALLA OLLA OMA ITSESI.

Kirja siitä, millaista on olla erilainen urheilija ja kuitenkin aivan samanlainen. Samassa pukukopissa.

Jääkiekkoilijat oppivat jo nuorina, että se, mikä tapahtuu kopissa, jää koppiin. Miltä tuntuu olla joukkueessa päivästä päivään ja kantaa sisällään suurta salaisuutta? Eikä vain piilotella salaisuutta, vaan pitää piilossa osaa itsestään, omaa seksuaalisuuttaan.

ULOS KOPISTA on Janne Puhakan tarina, mutta vielä enemmän se on kertomus perheen arvosta, jääkiekkokulttuurin muutoksesta ja mieskuvan moninaisuudesta.

